

ABONAMENTUL:

Un an 75 Lei + 100 Cei
 6 luni 36 Lei + 50 Cei
 3 luni 18 Lei + 25 Cei
 După anul următor a de
 25 bani + 30 Cei.
 Adresa p. curier și ter-
 minarea în. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 a
 INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxază după val.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOAZĂ.

Martirii.

Nu demult au fost îngropați cu toată cinstea cuvenită tinerii preoți din Șimand C. Popescu și C. Leucufia, uciși de bande ungurești care nu-lăsau să aibă o conștiință națională. Azi înmormântăm o femeie, pe Virginia Hotăran și fiul ei, uciși din aceleași cauze.

Răsfoesc colecția „Românului”, care-i un document istoric al crimeilor săvârșite de unguri. Sunt pagini de sânge, pagini îngrozitoare, care întrec închipuirea omenească și mă întreb dacă nebunia ce-i cuprinse pe unguri în furia lor distrugătoare nu a fost cumva un caz de nebunie colectivă.

Răsfoesc și citesc:

La 2 Nov. 1918 la Iosikafalva românii au fost bătuți și împușcați; la Mărișel 40 de bărbați și femei au fost împușcați și le-au dat apoi foc. Rugul arde de cinci zile.

5 Nov. în Sânmărtin românii au fost împușcați. 6 Nov. în Mihail 10 morți și 25 răniți; în Margine locuitorii au fost atacați și jefuiți în puterea nopții; în Coștei, Sintești, Coșava, Rumânești, Tomești, Groși, Bârzova câte șapte români de comună uciși; în Chereluș poporul a fost adunat de un locotenent ungur care i-a ordonat să se culce la pământ, după care au tras salve pe de-asupra lor; cinci morți; în Făget au fost uciși din aeroplan 14 români; la Bujor Susaniau fost împușcați 45 de români.

Bogată zi în omoruri!

6 Noiembrie: 20 de țărani români împușcați la Petriș; la Mândru-loc, notarul comunii după ce bate pe Mihail Rujescu, care a avut trei feciori în război, îl culcă la pământ cu un glonț. La Somoskeș un grup de țărani după ce au fost purtați de o gardă de unguri din Arad au fost împușcați pe la spate; jandarmii din Bihor jefuiesc pe săteni; în Seiiin o patrulă militară arestează opt săteni pe care-i duce nu se știe unde nici azi...

Ne oprim deocamdată aici. Scurtul pomelnic al celor două zile e grozav de dureros și cele făptuite de unguri par a fi scoase dintr'un teribil roman criminal de senzație.

Ceeace e mai trist însă, e că acest roman a fost o realitate, care s'a putut petrece pe acest pământ al Ardealului și al părților locuite de români.

Victime, victime și iar victime

cere furia ungurească crescută de-a lungul veacurilor în apucături ce nu s'au putut modela de curente de civilizație.

Instincte vechi, abia ascunse de-o subțire pojghiță de civilizație, la cel dintâi vânt de furtună s-au deslănțuit în toată furia lor, neținând seamă de nimic.

Din toate acestea se cuvine să tragem învățăminte și cel dintâi e să fim băgători de seamă față de vecinii noștri.

Europa va avea încă mult de lucru cu acest popor ce s'a înfipt în ea, popor condus de instincte, nu de judecată, care aruncă o perspectivă așa de frumoasă asupra lucrurilor.

De aceea, în această zi de înălțare sufletească pentru noi, când ne îngropăm morții noștri, ne gândim la toți cei care au nălmădit, au luptat și au murit înainte de vreme, și ridicând glasul nostru spre cel de sus, care le vede și aude toate, cu inima îndurerată le spunem: dragi martiri ai neamului, fie numele vostru binecuvântat și memoria voastră veșnică în sufletele a tot ce e român. Savel.

Notă: Acest articol a fost cenzurat în Mai. Cetitorii din vechiul regat nu cunosc poate și această pagină din războiul nostru de eliberare.

Cine-i de vină?

»Patria« a ridicat acum câteva zile o chestiune, despre care noi am vorbit mai des, fiindcă ne atingea în mod dureros. Chestiunea funcționării poștei.

Am arătat de multe ori, că nu primim decât cu foarte mari întârzieri corespondența, că telegramele ne parveneau și după 5-6 zile uneori, am protestat, zădarnic însă.

Ceia ce e mai trist însă e că pachetele de ziare nu ajung la destinație decât cu mari întârzieri, unele pachete dispar în drum, iar depozitarii noștri primesc câte cinci-șase pachete odată. În astfel de condițiuni e lesne de înțeles că avem de suportat mari pierderi materiale.

Noi acuzăm de această neglijență unită cu rea voință pe funcționarii dela vagonul postal și pe toți acei care sunt însărcinați cu distribuirea corespondenței.

Din cauza acestui sistem, pe lângă pierderile materiale, mai sunt și acelea de ordin moral. Populația e nevoită să trăiască în ignoranță, neștiind ce se petrece și în timpul acestuia fel de fel de șvonuri, care de care mai fantastice circulă prin sate, puse de indivizi rău voitori.

N'a declarat și ministrul Vasile Goldiș că s'a pus în circulație șvonul nebunatic că se vor da României numai trei comitate din Ardeal, desmițând cu autoritatea re-i dă situația înaltă ce ocupă, această stupidă versiune?

Iată rezultatele morale la care se ajunge printr'o neglijență condamnată și la care ar trebui să reflectați domnilor. I. Mircea.

Dreptul de întrunire și Cenzura presei în Ardeal.

— În timpul campaniei electorale. —

Gazeta oficială publică în nrul să 57, din 4 Octomvrie, în vederea alegerilor următoarea ordonanță pentru regularea dreptului de întrunire și a cenzurii de presă pe timpul campaniei electorale.

Pentru timpul campaniei de alegere de deputați și senatori privitor la dreptul de întrunire și cenzura de presă ordonăm următoarele:

Art. 1. Întruniri publice pot ținea de cetățeni învestiți cu drept electoral după prevederile decretului-lege electorală, cu observarea normelor cuprinse în articolele următoare:

Art. 2. Întrunirile publice se vor fi anunțate în orașe la șeful poliției, în comune mari și mici la prim-pretor, cu trei zile înaintea datei hotărâte pentru întrunire.

Art. 3. Întrunirile vor avea loc numai între orele 8 dimineața și 6 seara, iar după 6 ore seara numai în local închis.

Anunțarea se va face în scris, de către cel puțin 3 cetățeni cu drept de alegător din circumscripția electorală.

Acești 3 cetățeni își dovedesc dreptul de alegător prin extras din lista alegătorilor, sau prin certificatul de alegător. În anunțare se va arăta ziua, ora, locul de întrunire, programul de discuție al întrunirii, cum și categoria persoanelor chemate la întrunire, cu indicarea aproximativă a numărului acelor și a localităților, în care locuiesc.

Autoritatea în drept (șeful poliției în orașe, prim-pretorul în comune mari și mici) va da adevăriniță cetățenilor cari au anunțat întrunirea, indicând ziua și ora, pentru care a fost anunțată.

Întrunirea anunțată după prevederile acestei ordonanțe nu poate fi oprită dacă convocatorii dovedesc, că sunt membrii ai unui partid politic organizat, sau dacă dau garanții și răspund pentru menținerea ordinii publice.

Art. 4. La începutul fiecărei întruniri se va alege prezidenția. Până ce prezidenția își începe activitatea sunt răspunzători pentru ordine cetățenii, cari au anunțat întrunirea, după deschiderea întrunirii sunt răspunzători și membrii prezidenției.

Prezidenția și cetățenii, cari au anunțat întrunirea, sunt răspunzători pentru observarea ordinii de zi și pentru respectarea celor prevăzute la art. 3.

Art. 5. La întrunire va fi reprezentată autoritatea polițienească și de câte ori se va judeca cu cale și cea militară.

Reprezentantul autorității are dreptul în caz de turburare a ordinii, de neobservare a programului anunțat, sau de violare a prevederilor art. 3, după somațiuni rămase fără rezultat să dizolve întrunirea.

Art. 6. Pentru durata campaniei electorale în presă se vor putea discuta liber toate chestiunile de politică internă, cu excepțiunea celor înscrise la art. 3.

Autoritatea din considerații de siguranță poate hotărî, ca întrunirea să fie ținută în alt local și la altă oră decât cea anunțată.

Dacă autoritatea competentă nu a dat rezoluție asupra anunțării în termen de 12 ore, întrunirea anunțată se poate ține.

Autoritatea va încunoștiința despre întrunirea anunțată și comenduirea pieții cea mai apropiată.

Biletele de liberă circulație în circumscripția electorală pentru candidații și însoțitorii

lor, cu domiciliul în afară de județ, va libera președintele biroului electoral-central, sau resortul de interne.

Art. 6. Din discuția întrunirilor publice sunt excluse chestiunile militare, de siguranță și integritatea teritorială a statului, de susținerea ordinii publice cum și instigarea în contra împlinirii ordinilor date de autorități.

Serviciile de cenzură la exercitarea atribuțiilor se vor restrânge numai la controlul chestiunilor excluse din discuția publică prin art. 3 admitând a se publica liber articolele privitoare la toate celelalte chestiuni interne.

Art. 7. Cu ultima zi fixată pentru ținerea alegerilor de deputați și senatori, dispozițiile articolelor 1-6 își perd valabilitatea, rămânând în vigoare actualele ordonanțe.

Art. 8. Contravenienții la dispozițiile prevăzute la articolii 1-4 vor fi urmăriți după ordonanțele comandamentelor militare.

Urmărirea pentru contravenții nu prejudică la răspunderea de drept penal pentru eventuale infracțiuni ce s'ar săvârși prin graiul viu în întrunire sau prin presă. Aceste infracțiuni vor fi urmărite prin judecătoria ordinară.

Sibiu, în 19 Septembrie 1919.

Iuliu Maniu,

Președintele Cons. Dir. și șeful resortului de interne.

General Petala,

comandantul zonei de supraveghere din Transilvania.

Recolta viilor.

— Nu vă potriviți samsarilor și speculanților. —

Suntem obișnuiți ca în preajma culesului de vii, speculanții de vinuri tot așa ca și marii negustori, — cari nu-și vând propriul vin ci adună pentru bani ieftini vinul dela mici proprietari, cari n'au nici butoaie nici pivniță — să înceapă campania de speculă. Prin agenți speciali svonesc prin satele podgoriei tot felul de știri, cu privire la prețul vinului „slab și acru” din acest an. Ziarele aduc articole inspirate sau remunerate de acești speculanți și nu este nici o mirare, dacă vedem azi, că micii proprietari, îndurând toate neajunsurile împreună cu lipsa de bani, — acum, după-ce un an de zile și-au păstrat mult puținul rod din anul trecut, în speranța unui preț mai bun, se grăbesc să-și vândă vinul vechi, pentru a avea loc pentru cel nou.

Se grăbesc a face acest târg slab, pentru că comercianții le-au declarat, că vinul nou nu va avea preț, și nici cu vinul vechiu, nu prea au ce face.

Este adevărat că grație miilor de vagoane noi, de care dispune țara, transportul pe CFR, a devenit totuși o imposibilitate. Este adevărat că speșele de transport s'au înzecat în ultimele trei luni, și este și ceea ce adevărat, că rizicla de a transporta ceva în Ardeal, ca și în vechea Românie, nu se mai cheamă rizic, ci nebunie căci conținutul vagoanelor se evaporază înainte de a ajunge la destinațiune.

Le spun aceste lucruri și speculanții și negustorii, dar suntem siguri că aceasta stare nu va ținea mult.

Transportul se va îmbunătăți simțitor în curând și statul va trebui să garanteze siguranța transporturilor.

Vinurile înmagazinate în pivnițele uriașe din Arad vor fi apoi ca totdeauna repede plasate și comercianții iar vor da năvală asupra vinurilor „vestite” dela podgorie, făcându-ne să asistăm la acelaș proces de urcare a prețurilor vinului, din anul trecut: dela 2 la 8 și 9 cor., pentru că în Arad să se vândă în detalii cu 16 și 18 cor.

Am ținut de bine să spunem aceste lucruri, fiindcă suntem informați, că unii mici proprietari au luat arvună pentru rodul încă necules, fiindcă s'au lăsat induși în eroare de vorbele și fața speriată ce o fac samsarii, când e vorba de transport, de calitatea proastă a vinului și de magazinele dela oraș, cari sunt pline de vinuri vechi și ieftine. Tr. N.

In chestia celor 242 milioane de coroane.

Primim din partea dlui I. Arsenovici director de finanțe următoarea scrisoare referitor la desmintirea apărută în numărul nostru de ieri, desmintire care ne-a fost trimisă din Sibiu:

În urma celor publicate în Nr. 130. al ziarului „Românul” articol care privește persoana mea cu onoare rog a da ospitalitate în coloanele ziarului ORDINUL DESCHIS al Onor. Cons. Dir. Resortul finanțelor și cele ce urmează pentru restabilirea adevărului.

Nr. 12061-1919.

Secția V.

Sibiu, la 11 Sept. 1919.

ORDONANȚĂ DESCHISĂ

Domnului

IULIU ARSENOVICI

consilier ministerial, director de finanțe

ARAD.

Vă invităm a călători la Budapesta de urgență, acolo să binevoiți a vă pune imediat în legătură cu emișii încredințați cu diferite misiuni ai Resortului pentru finanțe, luând conducerea afacerilor în mâna D-voastră și dând directivele necesare.

Vă autorizăm mai departe ca în numele Consiliului Dirigent Resortul finanțelor să intrați în pertractări cu ministrul de finanțe maghiar din Budapesta și să încheiați stipulații provizorii cu acesta în privința:

a) plății — ca anticipații până la repatriere în sarcina statului maghiar, — a salariilor și pensiunilor acelor funcționari, pensionari, văduve și orfani, cari urmează să rămână supuși maghiari.

b) luării în primire și transportării materialelor (imprimatelor, cărți de evidență etc.) destinate pentru oficiile preluate de Consiliul Dirigent.

c) luării în primire și transportării efectelor (hârtii de valoare, juvaere și alte depozite) trimise de perceptoarele de sub jurisdicțiunea Consiliului Dirigent la „Cassa Centrală” din Budapesta, înainte de preluarea imperiului român

d) împărțirii fondurilor regnicolare de sub administrația Ministerului de finanțe maghiar (fondul pedepselor de contravenții, fondul de stipendii creat din pedepsele de contravenție, fondul regnicolar creat din contribuțiile de penzie etc.)

e) altor afaceri comune de natura celor înșirate.

La încheierea stipulațiilor acestora Veți avea toată latitudinea permisă de interesele materiale și morale ale statului român și Veți lucra după cea mai bună convingere a D-Voastră.

Pentru a vă putea îndeplini misiunea, Vă autorizăm, să luați cu D-Voastră din Arad, atâta personal auxiliar, cât ațiți de necesar.

Ca acoperire a speșelor în legătură cu această misiune V-am asemnat la Casa Centrală a Resortului finanțelor o anticipație de Cincisprezece mii (15.000) cor., pe lângă dare de seamă ulterioară, având să prevedeați din această sumă și emișii noștri dacă va cere trebuința.

L. S.

p. Șeful resortului finanțelor:
*
Dragonescu m. p.*

Prin cele comunicate de mine în Nr. 122 al ziarului „Românul” eu nu am căutat a-mi face o glorie personală. Nici odată nu am fost omul reclamei ci totdeauna omul muncii serioase. La întoarcere întrebat fiind însă de reprezentanții presei locale despre rezultatul avut la Budapesta am comunicat cele apărute, cum am spus nu pentru a-mi face reclamă, ci pentru ca publicul care în primul loc are dreptul să știe fiind direct interesat se poată lua cunoștința.

Nu m'am gândit de loc la aceea că comunicând presei rezultatul muncii desfășurate atât de mine cât și de funcționarii ce au luat parte la aceasta muncă pentru obținerea valorilor, să-mi atribuesc prestigiul altora folosind intereselor mele personale ci după cum am amintit am dorit numai să încunoscîntez publicul interesat.

În urma ordinului de sus am plecat la Budapesta însoțit de 7 funcționari pentru a începe lucrările.

Sosind la Budapesta mi-s'au adus la cunoștință, că partea cea mai grea a punctului C. din ordinul de sus a fost făcută de d. secretar ministerial V. Mureșianu după o muncă destul de grea de 5 săptămâni căruia nereușindu-i a obține autorizația pentru transportarea valorilor, a plecat la Sibiu.

Până ce noi ne-am ocupat cu studiarea lucrărilor făcute, s'a renaplat și dl Mureșianu și mi-a comunicat că a venit însoțit de dl Vlaicu secretar ministerial care a adus cu sine dela București permisul Marelui cartier pentru transport.

Am văzut ambiția pusă în interesul cauzei de acești domni și deci eu nu am avut alta de făcut decât să supraveghez mersul muncii și să urgentez transportarea. La cererea Dlor am ordonat comisariilor Constantinescu și Hrior să dea tot concursul la transportare pentru ceea-ce chiar d. Mureșianu mi-a declarat că comisarul Constantinescu i-a fost de mare folos.

Din partea mea am exprimat recunoștința față de deosebitul interes ce au pus în regularea acestei cauze vitale și am declarat că voi aduce la cunoștința forurilor competente activitatea desfășurată căci dacă Dlor nu erau eu aveam de făcut o muncă titanică care ar fi durat aproape o lună. Dealtcum o parte a funcționarilor duși cu mine am pus-o la continuarea inventarierii magazinului de tipărituri, iar pe d. Ivan Romulus șeful contabilității însoții de alți funcționari l-am trimis la Szolnok pentru preluarea registrelor și actelor aparținătoare perceptoratului Șiria mulțumită cărui fapt astăzi acest perceptorat lucrează nestinghent.

Întru cât privește celelalte puncte a ordinului de sus Ministerul nefiind cunoscut de Antanta am intrat în pertractări cu secretarii de stat și cu șefii de secție cu cari însă nu am putut rezolva chestiunile de așa mare importanță, căci zadarnic am adus cu noi registrele de depunere cari aparțin atât casei de păstrare poștale, cât și altor bănci a căror depuneri sunt depozitate în Budapesta până ce nu vom fi adus numerarul (banii) până atunci nu am rezolvat chestiunea.

Asemenea am căutat a regula cu valorile orașelor autonome (municipale) a căror eliberare a interzis-o Ministerul ca de exemplu a orașului Arad.

Mai neparte am intrat în pertractări pentru aducerea diferitelor acte și recursuri ce se găsește la contenciosul administrativ și la Ministerul de finanțe.

După cum se vede eu nu am căutat să micșorez sau să ascund activitatea nimăruia. Fiecare dintre funcționari au muncit care unde au putut și unde au fost trimiși spre a servi cât mai bine și după puterea fiecăruia interesele statului român.

La întrebarea orcu eu nu am putut da și nu am dat alte informațiuni.

În speranța că veți da ospitalitate acestor rânduri în coloanele ziarului D-Voastră, Vă rog a primi asigurarea stimei mele

Arad, la 9 Octombrie 1919.

Iuliu Arsenovici,
consilier, director de finanțe.

Deschiderea școalelor în Lipova.

La 1 Oct. a. c. s'a deschis cu o deosebită solemnitate cursurile dela școala civilă de băieți din Lipova, în fața unei numeroase asistențe.

După oficierea serviciului divin, elevii au cântat imnul „Deșteaptă-te Române”. Au ținut instructive conferințe d-nii V. Babescu, directorul școlii civile, V. Suciuc directorul școlii comerciale și protopopul N. Manuilă.

Serbarea s'a încheiat prin Hora Unitii cântată de toți cei de față.

INFORMAȚIUNI.

— **Senatorii republicani au refuzat ratificarea tratatului de pace și cer modificarea sa.**

— *In declarațiile pe care le-a făcut d. V. Goldiș, ministru, unor ziare, asupra situației interne și externe, declarații pe care le-am reprodus și noi în „Românul” de ieri, era strecurată și fraza următoare pe care noi n'am reprodus-o: „partidul liberal care are la spatele lui 90 procente din populația țării etc.*

Suntem autorizați a desminți această frază. D. Goldiș într-o convorbire de caracter mai mult particular a spus că are impresia că la semnarea tratatului va trebui să se fină seamă și de opiniile partidului liberal, care-i un partid puternic organizat.

— *Eri s'a prezentat la d. prefect al orașului sculptorul Eugen Martinelli oferindu-și serviciile pentru demontarea celor două statue: Kossuth, din fața primăriei, și statuia celor 13 martiri din piața libertății.*

Demontarea statuelor se va face sub conducerea unui expert.

— *Printr'o întâmplare care nu ne mai uimește, primim azi la redacție niște numere foarte vechi din ziarele din capitală, care se ocupă de unele pete albe ce-au apărut în „Românul”.*

Astfel între altele „Steagul” scrie:

„Cenzura în Ardeal. — In susul semnăturii cu litere groase a d-lui I. C. Brătianu, în „Românul” din Arad, numeroase rânduri (șire) cenzurate. Ne uităm mai de aproape: textul memoriului guvernului român către congresul din Paris, memoriu publicat de toate ziarele din regat.

La sfârșitul numărului găsim inserția cenzurat dr. Miclea.

Oare d. Miclea să fi făcut isprava asta? Răspundem tuturor confrăților că nu d. dr. Sever Miclea este acela care a făcut cenzura cu pricina, deoarece domnia sa a lipsit câteva zile din Arad și în timpul acesta ziarul s'a cenzurat în birourile dela prefectura județului.

— «Viitorul» publică o rectificare în care spune că nu a fost nici un accident de tren la Balota. Regretăm că un organ ca «Viitorul» publică știri care alarmează.

— Guvernul ceho-slovac a trimis Vienei 100 vagoane fână și 50 vagoane de porumb, primind în schimb fier brut.

Toate cererile adresate autorităților orașului trebuie să fie timbrate sau să aibă pe ele inscripția că s'a plătit timbrele. Cererile netimbrate nu vor fi luate în considerare.

— Cu începere din săptămâna viitoare, prefectul orașului, d. dr. R. Veliciu primește audiența numai în zilele de Luni, Mercuri și Vineri între orele 10-12, dimineața.

— Eri au fost numiți membri în comisiile: administrativă financiară, justițiară și a teatrului orașenesc.

Numărul membrilor în comisia financiară a fost redus la 20, afară de președinte; iar în comisia teatrului orașenesc numărul membrilor a fost redus dela 23 la 12. In numărul de mâne vom publica numele membrilor numiți.

— Societatea română din Arad aranjază pentru Sâmbătă în 11 Octomvrie, seara la orele 9 o petrecere dansantă în sala cea mare a oțelului „Crucea Albă”, cu concursul muzicii militare. Prețul de intrare e 10 coroane. Venitul curat e destinat pentru căminul studențesc, ce se va întiița în Arad.

Sunt invitate toate familiile române din Arad și județ și întreg corpul ofițeresc din garnizoana Aradului și împrejurime, a lua parte la această serbare.

Campania electorală.

— **Intrunirile de Duminică. O deputație din Soborșin la d. ministru V. Goldiș.** —

In județele Arad, Bichiș și Cenad, campania electorală, în vederea alegerilor pentru constituanta a început.

Intrunirile ce se țin în diferite centre, stabilesc legătura între candidați și masa electorală. Un spirit de solidaritate națională domnește în aceste centre spre onoarea tuturor acelor care pun mai presus de interese personale interesele generale ale țării.

Duminică în 12 Oct. a. c. se va ține o intrunire în cercul Șiria unde va vorbi d. Șt. C. Pop, ministru de stat.

Tot pentru Duminică 12 Oct., d. ministru Vasile Goldiș va vorbi alegătorilor din centrul Bârzava la orele 10 dim.; la orele 1 la Petriș și la orele 3 d. am. la Soborșin.

Zilele acestea s'a prezentat o deputație din Soborșin, la d. ministru V. Goldiș, rugându-l să binevoiască a primi să fie ales al cercului Soborșin.

D. Goldiș a răspuns deputației că acceptă această onoare și i-a făgăduit că Duminică va merge în Soborșin, unde va lămuri alegătorilor programul partidului și va face o expunere asupra situației externe și interne a țării.

Deputațiunea a fost reținută la prânz de d. ministru.

Unguții din cercul Aradului nu au luat până prezent nici o atitudine în fața alegerilor. O atitudine pasivă au luat de fapt căci cei mai mulți nu s'au înscris în listele electorale.

Totuși din informațiile ce avem, au început oarecare constătuiri și e aproape cert că vor depune o candidatură. Asupra persoanei ce urmează a fi desemnată cât și asupra programului nu s'a fixat încă nimic.

Executarea reformei agrare în Ardeal.

Consiliul dirigent a ordonat executarea reformei agrare.

Eri au sosit la subprefectura județului Arad formularele de declarații cari vor avea să le completeze proprietarii mari de pământ până la 20 Octomvrie c.

Formularele cu instrucțiunile necesare au fost trimise în întreg județul prin curier special.

După data de 20 Octomvrie se va începe exproprierea și împărțirea pământului expropiat, conform decretului-lege de reformă agrară și conform instrucțiunilor de punere în executare.

Dela Eforia școlară a orașului cu drept de municipiu Arad.

Eforia școlară a orașului Arad va ține Sâmbătă în 11 c. la orele 4 d. a. în sala de ședințe a primăriei, ședința pentru alegerea de învățători și învățătoare la care sunt invitați a lua parte toți membrii acestei eforii.

Se vor discuta următoarele chestiuni: Alegerea de profesori la școala civilă, comunală și învățători și învățătoare la școalele elementare comunale.

Adresa prefectului orașenesc referitor la numirea dlui dr. Petru Grozda ca membru în eforia școlară;

Adresa revizoratului școlar al județului Arad, referitor la încredințarea directorilor la școalele civile și elementare;

Adresele aceluiaș referitoare la didactiu și alte taxe școlare;

Dna Czeiler Vilma Molitorisz învățătoare la școala elem. cere concediu de 3 luni.

Diferite propuneri.

Dr. I. ROBU
președintele eforiei școlare.

Apel

Corpul didactic primar al județului Sălaj a luat inițiativa de a crea o bibliotecă. Noi, luminătorii poporului român aici la periferiile patriei trebuie să muncim din greu ca să se afirme valoarea elementului autohton românesc.

In vederea acestui scop vom trezi în tot românul conștiința de neam, și aceasta o putem face mai efectiv dacă dispunem de mijloacele necesare, dacă avem sprijinul intelectualității, a luceferilor neamului românesc — dacă avem cărțile lor.

Alexandru, Eminescu, Coșbuc, Creangă, Odobescu, Caragiale, Iosif, Iorga, Vlăhuță, Goga, Sadovean, Brătescu-Voinești și alții cari au entuziasmat sufletul ostașilor noștri.

Pe aceștia și alții care îi are geniul român dorim, noi, învățătorii dela periferii să-i vestim poporului în Șezători, în Cercuri, în teatre.

Lansăm acest apel la toți bunii patrioți, autori editori, Academiei române din Țara românească și suntem convinși ni-vor da tot sprijinul pentru înfăptuirea acestei opere sfinte. Cărți să primesc la Revisoratul școlar în Zălău județul Sălaj.

Emil Pocola inv.
preș. „Secția” Sălaj.

TELEGRAME.

Wilson grav bolnav.

New-York 8. *Consiliul de miniștri care s'a întrunit la Washington s'a ocupat de faptul dacă Wilson din cauza boalei sale mai poate sau nu să se ocupe de afacerile statului. S'a discutat dacă trebuie să fie înlocuit prin M. Marchall vice-președinte, până la însănătoșire.*

Medicii în buletinele pe care le-au publicat spun că președintele republicei americane suferă de prostrație nervoasă, boală esențial americană de care scapă numai puțini bărbați de stat americani.

Faptul că a fost consultat un specialist ca d. Schveinitz face să se creadă că Wilson are și un ușor atac de paralizie fanală.

Amicii săi nu ascund că înverșunata opoziție politică și personală pe care a întâlnit-o dela reîntoarcerea sa i-a cauzat o surpriză amară și adâncă supărare. Wilson a crezut că poate învinge opoziția și a întreprins o serie de meetinguri dela Middlewest și Pacific, ceiace i-a cauzat o sdruncinare nervoasă de natură foarte gravă. Medicii i-au prescris ilustrului cea mai deplină liniște.

Trupele aliate vor face poliție Budapestei.

Zürich 9. — Se anunță din Budapesta că 1800 de soldați englezi au sosit în oraș unde sunt așteptați și 2000 de soldați italieni.

Aceste trupe vor face paza polițienească numai după ce trupele române vor pleca din Budapesta.

Noul cabinet turc.

Constantinopol 9. — Noul cabinet turc s'a constituit sub președinția lui Ali Riza Pașa, care ocupă și portofoliul externelor.

Noul cabinet e o formațiune din miniștrii antantofili și naționaliști.

Condițiile lui D'Annunzio.

Roma 9. — D. Annunzio a propus următoarele condițiuni pentru părăsirea Fiumei:

1. Alipirea orașului la Italia. 2. Recunoașterea independenței coastei Dalmatine și suveranitatea Italiei. 3. Jugoslavii nu vor putea ține flotă de război pe Adriatică. 4. Aliații nu vor putea sprijini nici un fel de intenții jugoslave asupra coastei Dalmației și Fiumei (Ag. Dacia).

Cenzurat: Dr. S. Miclea

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) acei cari, fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colporta, comenta în orice chip știri, fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, să aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război.

— Abonații din fosta Ungarie cari trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice — în paranteză — și pe cea ungurească.

AVIZ.

Corpul VII. Armata are nevoie de 130 vagoane porumb, 113 vagoane fasole, linte sau mazăre uscată și

26 vagoane grăsimi sau slănină.

Condițiunile de furnituri se pot ceti în Gazeta Oficială No 58.

Caet de sarcină se află pentru vedere la Com. pieții Arad. De 538-3

AVIZ.

Corpul VII. Armata cumpără orice cantitate de

lemn de foc.

Ofertele se primesc până la 20 Oct. 1919.

Condițiunile vezi Gazeta Oficială No 52. De 537-3

FRĂȚII BURZA

COMERSANT DE FER

Magazin de mașini agricole și articole de specialitate

ARAD, Piața Boroșbényi nr. 1. :: Telefon 604.

Mare depozit de rișnițe de porumb și ovăș, de mânat cu mâna sau putere motorică, mașini (Triers) de ales negreața, vânturătoare, pluguri de săpat și arat, grepe, locomobile de benzină, 12 puteri de cai, mașini de treerat (îmblătit) cu îmblătitoare aparte, o garnitură de plug de arat cu două locomotive de aburi și cumpănă de tăietoare, oleiu de mașini și de cilindri. — Metal alb (compozițios). Bu 235-25

CETIȚI ȘI RĂSPÂNDIȚI ZIARUL
„ROMÂNUL”.

O moșie mai mică

de 16 jug. catastrale; arător și fânaț și o casă cu supraedificate economice sunt de vândut în Hălmagiu la proprietarul Cornel Lazar, protopop. La 555-3

„GLORIA”

Intreprindere română, execută în cele mai avantajoase condițiuni firme pentru comerșanți și tot felul de table de firme, reclame etc. Emailare în toate culorile, zugrăvire pe sticlă precum și toate lucrările care cad în :: :: :: :: această branșă. :: :: :: ::
Procurându-ne material din străinătate, suntem în măsură a executa cele mai frumoase, mai elegante și mai fine firme, după dorință, cu prețurile cele mai moderate. — Comenzile :: :: :: :: sunt a se adresa la :: :: :: ::

„GLORIA”

INTREPRINDERI DE FIRME ȘI EMAIL.

ARAD, Str. MUNKÁCSY 5.

(to 544-3

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VII.

Magazin permanent de butoaie pentru vin, de toate măsurile.

LUDOVIC BAUMANN, comerciant de butoaie. :: Arad, Piața Libertății No II. Ba 553-20

Țigla de vânzare.

Trimit țigla mare și mică de Bohn și Lugoș cl. I. cu vagonul la oricare gară cu preț ieftin.

TEODOR VULPE

depozit de țigla, lemne de edificat și scânduri. ORAȘTIE. Vu 418-12

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD STR. ZRINYI 11a. TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: ca mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișele, precum și cu cele mai moderne lize. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocațiale, invitații de logodnă, cununie și p. petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență.

Serviciu prompt. Prețuri moderate.

**RECLAMA ESTE SUFLETUL
COMERCIULUI.**

